

Роман Кісіль

аспірант кафедри географії України та регіоналістики,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
бул. Михайла Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58002, Україна
e-mail: kisil.roman@chnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0006-0194-3184>

ЕТНОФЕСТИВАЛІ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ЯК ПОКАЗНИКИ ПОЛІЕТНІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА СКЛАДОВІ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ГРОМАД

У даній статті розглянуто просторово-часові (історико-географічні) особливості проведення етнофестивалів у Чернівецькій області, які є важливими індикаторами таких її рис, як поліетнічності та етноконтактності. Такі заходи не тільки популяризують культурне надбання різних етнічних спільнот, які проживають на території регіону, але й є важливими показниками етнокультурного потенціалу для розвитку окремих поселень, територіальних громад, територій та області загалом. Також варто підкреслити важливість проведення етнофестивалів у транскордонному регіоні, так як це розширює надходження інвестицій в область, а також можливість спільного проведення таких заходів між Україною, Румунією та Молдовою.

У Чернівецькій області проводиться чимало етнокультурних фестивалів поетичного, етнографічного, мистецького, духовного, гастрономічного та інших спрямувань. Найбільше етнофестивалів проводиться в обласному центрі – місті Чернівці. У зв'язку із пандемією COVID-19, яка тривала з березня 2020 року, та одразу ж початком повномасштабної війни із РФ, кількість проведених етнофестивалів дуже помітно скоротилася. Практично не проводилися в ці роки такі багаточисельні фестивалі як «Буковинська Маланка» («Маланка Фест»), етнодуховний фестиваль «Обнова-фест», «Міжнародний гучульський фестиваль», «Барви Сторожинеччини» та інші. Проте, не дивлячись на складнощі все ж таки проводяться етнофестиваль театрального мистецтва «Золоті оплески Буковини», поетичний фестиваль «Meridian Czernowitz», «Тюльпанове поле», «Гарбузове поле» та інші.

Слід відмітити, що кожен етнофестиваль, який проводиться в Чернівецькій області має перш за все на меті об'єднання різних етнічних груп населення поліетнічного регіону, а також популяризацію матеріальної та духовної культури, етноландшафтів Північної Буковини та Північної Бессарабії. Найактивнішими у проведенні етнофестивалів в регіоні є українці, румуни та молдовани, які мають в регіоні компактні місця свого розселення, що дає підставу називати область – етноконтактною.

Ключові слова: етнофестивалі, етнокультурний потенціал, етнокультурний розвиток, поліетнічний регіон, етноконтактна область, культурне надбання народу, етнічна структура населення.

Як цитувати: Кісіль, Р. (2023). Етнофестивалі у Чернівецькій області як показники поліетнічної ідентичності та складові потенціалу розвитку громад. *Часопис соціально-економічної географії*, 35, 52-59.
<https://doi.org/10.26565/2076-1333-2023-35-05>

In cites: Kisil, R. (2023). Ethnofestivals in Chernivtsi Region as Indicators of Polyethnic Identity and Components of Community Development Potential. *Human Geography Journal*, 35, 52-59 [in Ukrainian].
<https://doi.org/10.26565/2076-1333-2023-35-05>

Постановка проблеми в загальному вигляді. Децентралізаційні процеси в Україні сприяють необхідності вивчення та аналізу різних аспектів (економічних, соціальних, культурно-побутових, туристично-рекреаційних тощо) суспільного розвитку окремих територіальних громад. В Законі України «Про засади державної регіональної політики», як принцип регіонального розвитку, поняття етнокультурний розвиток регіону трактується як «відродження етнічної самосвідомості та збереження духовної і матеріальної культури етносів, сприяння розвитку їхньої етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності» (стаття 3, пункт 9). Етнокультурний потенціал поселення чи окремої громади, району та регіону є важливим показником для вивчення їх етнічної ідентичності, формування електоральної, лінгвістичної, конфесійної та ментальної свідомості, а також розвитку туризму.

Фестивалі не тільки відображають минулі та су-

часні звичаї, традиції, побут, родинно-сімейні відносини та інші елементи матеріальної та нематеріальної (духовної) культури, але й сучасний стан етнічного та культурного розвитку населення, його самобутності. Саме під час етнофестивалів пропагується як матеріальна, так і духовна культура етнічних спільнот чи характерних традицій для певної території. Кожен такий захід має інтегрований характер, тобто під час проведення наприклад ремісничого етнофестивалу буде зорганізоване відповідне харчування, що відобразатиме гастрономічні традиції того чи іншого народу, виконуватимуться народні пісні тощо. Тому даного дослідження є актуальною та перспективною для наступних досліджень, має практичне значення для застосування розвитку туризму в територіальних громадах області.

Регіон дослідження. Чернівецька область вирізняється із поміж інших областей своїм поліетнічним культурним надбанням.

За даними перепису 2001 року, а саме показниками індексів етнічної різноманітності Б. Еккеля та Е. Пясецького, Чернівецьку область віднесено до групи перехідних, що свідчить про її перехід від поліетнічного до моноетнічного складу населення [7].

Проте вважаємо, що область в цій групі буде залишатися ще достатній час, тому дослідження різних етнічних фестивалів, що тут відбуваються є досить важливим та актуальним завданням. У Чернівецькій області напевно немає такого місяця, впродовж якого не відбулося 2-3, а то й більше фестивалів. Календар фестивалів являється насиченим, а різноманітність заходів не залишить байдужим нікого. Ми розглянемо ті фестивалі, які є найчисельнішими за кількістю учасників, а також існують впродовж трьох та більше років.

Мета дослідження. Метою являється класифікація та дослідження фестивалів Чернівецької області, а саме приналежність до етносу та історію розвитку фестивалю. Стрімкий розвиток етнофестивалів області сприяє розвитку туризму, так як кожний може знайти в різноманітті фестивалів щось для себе, відвідати його та отримати позитивні емоції. Окрім розвитку туризму, фестивалі в яких переважає не український етнічний склад населення, мають змогу брати участь у грандах Європейського Союзу та розвивати свою діяльність.

Аналіз досліджень та публікацій. Наукові дослідження етнофестивалів як важливих складових туристичного потенціалу того чи іншого регіону розпочалися досить давно. Слід підкреслити, що в останні роки у науковому середовищі зріс інтерес до категорії «фестивалі». Їх роль у розвитку туризму та соціально-економічному зростанні громад і територій помітно зростає. Особливої актуальності набувають етнофестивалі, які сприяють усвідомленню традицій, звичаїв та обрядів представників інших етнічних чи етнографічних груп населення. Основні науково-теоретичні, методологічні та практичні (прикладні) аспекти проведення етнофестивалів розкриті у наукових працях таких вчених, як: Бейдик О. [2], Білоцерківська Т. [3], Бучко Ж. [4,5], Грицьку-Андрієш Ю. [6], Ефрос В. [16], Зубенко Д. [8], Ки́фяк В. [9], Кібіч А. [10], Кібіч І. [10], Король О. [11], Косташук І. [12,13], Любіцева О., [14], Пуріч С. [16], Школа І. [15] та багато інших. Проте у їх працях практично не розкрито значення етнофестивалів для економічного розвитку територіальних громад.

3. Виклад основного матеріалу. Сьогодні в працях багатьох вчених зустрічаються різні підходи до класифікації етнографічних фестивалів (етнофестивалів). Проте всі вони класифікують їх за такими основними критеріями, як:

- I. Рівень (масштаби) їх проведення;
- II. Тривалість їх проведення;
- III. Періодичність проведення;
- IV. Тематика (зміст) етнофестивалів;
- V. Масовість (чисельність) фестивалю.

За рівнем (масштабами) проведення етнофестивалів їх поділяють на міжнародні (трансрегіональні,

міждержавні); національні (державні); регіональні та місцеві.

За тривалістю проведення етнофестивалі поділяються на одноденні, короткотривалі (2-3 дні), середньотривалі (4-5 днів) та довготривалі (більше 6 днів).

Періодичність їх проведення також є різною. Деякі етнофестивалі проводяться кожного тижня (наприклад на вихідні дні), інші кожного місяця, кожного сезону (квартала), півріччя чи з періодичністю в кожний рік, а деякі із більшою періодичністю (раз у 2 чи 3 і більше років).

Тематика або зміст етнофестивалів є дуже широкими і охоплюють всі сфери та напрями матеріальної та духовної культури. Для прикладу це фестивалі гончарства, лимарства, слюсарства, декоративно-прикладного мистецтва, етнічної та духовної музики, сімейно-побутової обрядовості, календарної обрядовості, фольклорно-етнографічні, гастрономічні тощо. Проте варто і виокремити етнофестивалі, де зміст їх проведення буде багатоаспектним, тобто представлений поєднанням різної тематики. Такі фестивалі користуються широкою популярністю.

Масовість або чисельність етнофестивалів розподіляє їх на такі категорії: малочисельні (до 1 000 осіб), чисельні (від 1 000 до 3 000 осіб), середньочисельні (від 3 000 до 10 000 осіб), багаточисельні (від 10 000 до 20 000 осіб) та дуже чисельні (понад 20 000 осіб).

Також етнофестивалі поділяють на три групи: 1) ті, які проводяться у вигляді заходів, із популяризації складових матеріальної та духовної культури етнічних чи етнографічних груп населення на локальному (місцевому) зрізі (наприклад «Вихід на полонину» в Путилі та багато інших); 2) історичні реконструкції автентичних традицій у матеріальній культурі та обрядовості (наприклад «Середньовічний Хотин» у м. Хотин); 3) фестивалі, які відображають певну автентичність від минулого до сучасності, або певну традиційність декількох етнічних спільнот (наприклад «Від Різдва Христового до Йордану» в Чернівцях, де представляється традиційне колядування українського, румунського та молдавського народів області).

Фестивалі за охопленням учасників поділяють на місцеві, регіональні, національні та міжнародні; за спеціалізацією: музичні, етномузичні, фольклорні, ремісничі, кінофестивалі, книжкові, гастрономічні та багато інших; за віковим спрямуванням: дитячі (учнівські), студентські, молодіжні та змішані. Також варто підкреслити, що фестивалі поділяються і за етнічними ознаками, а саме українські, румунські, молдавські, польські тощо, а також змішані чи поліетнічні фестивалі.

Чернівецька область приймає українську частину Міжнародного фольклорного фестивалю «Буковинські зустрічі». Він організовується одночасно трьома країнами – Україною, Румунією та Польщею, але в багатьох із них була співорганізатором також і Угорщина. Його відносимо до поліетнічного фестивалю, так як основна його мета відтворити традиції всіх народів, що замешкують Чернівецьку область.

Фестиваль «Червона рута», який проводить раз у два роки, започаткований у Чернівцях, але фінальна його частина проводиться в різних куточках України. Проте регіональний фестиваль «Червона рута» збирає багатьох шанувальників сучасної пісні та популярної музики. Його направленість здебільшого українська, проте на всіх фестивалях брали участь виконавці та гурти з румунських та молдовських громад краю.

«Буковинська Маланка» («Маланка Фест») – це міжнародний етнічно-фольклорний фестиваль, який проводиться у Чернівцях 15 січня із 2011 р. Проте у зв'язку із пандемією його не вдалося провести у 2021 р. У його участі беруть не тільки колективи маланкарів різних етнічних груп населення регіону, але й

Румунії, Словенії, Польщі, Білорусії, Молдови. Слід відмітити, що в окремі роки фестиваль збирав до 30 тисяч глядачів і набув наймасовішого у Чернівцях. Окремо можна виділити декілька напрямів переберії, які фіналізуються у Чернівцях на «Маланка ФЕСТ». Це Бессарабська маланка на Сокирянщині, Вашківецька переберія, маланка у Красноільську та маланка в селі Горбово. Кожна з них має свої традиції та колорит, а святкування відбувається у населених пунктах «з розмахом». Цікавим фактом маланки в селі Горбово є те, що вона відбувається не 13 січня як інші, а 1 січня. Таку особливість вона має через історичні зв'язки району з румунською православною церквою, які святкують всі свята за юліанським календарем.

*Рис. 1. Красноільська маланка – вирізняється костюмами виготовленими з соломки (фото з інтернету)
Fig. 1. The Krasnoil Lightning – distinguished by costumes made of straw (photo from the Internet)*

*Рис. 2. Вашківецька маланка – вирізняється традиційними дерев'яними масками та костюмами ведмедів із овчої шерсті (фото з інтернету)
Fig. 2. Vashkivetska malanka - stands out with traditional wooden masks and bear costumes made of sheep's wool (photo from the Internet)*

*Рис. 3. Маланка с. Горбово – традиційна румунська маланка (фото з інтернету)
Fig. 3. Malanka village. Gorbovo - traditional Romanian lightning bolt (photo from the Internet)*

Золоті оплески Буковини – це театральний фестиваль комедії, який проводиться в кінці жовтня із 2003 року у Чернівецькому обласному музично-драматичному театрі імені Ольги Кобилянської. Кожен рік беруть участь трупі Ясського та Сучавського театрів (Румунія), а також із Білорусії та Молдови. Впродовж 10-12 днів в театрі спостерігається цілковитий аншлаґ.

Етнодуховний фестиваль «Обнова-фест» відбувається в Чернівцях, зазвичай в музеї народної архітектури та побуту з 2008 року. Він організовується за підтримки Української греко-католицької церкви, тому представляє в основному українські музичні гурти. Фестиваль по праву можна вважати молодіжним та чисельним. В окремі роки його відвідує 10-15 тисяч учасників.

*Рис. 4. Етно-духовний фестиваль «Обнова-фест», 2019 р. (фото з інтернету)
Fig. 4. Ethno-spiritual festival "Obnova-fest", 2019 (photo from the Internet)*

Міжнародний поетичний фестиваль «Meridian Czernowitz» вже тринадцяте відбувся у Чернівцях. За ці роки в ньому взяли участь поети із Німеччини, Австрії, Швейцарії, Великобританії, США, Данії,

Нідерландів, Люксембургу, Ліхтенштейну, Польщі, Румунії, Росії, України та інших країн.

Регіональний фольклорний фестиваль «Від Різдва Христового до Йордану» впродовж 13 років від-

бувається в Чернівцях 19 січня в музеї народної архітектури та побуту та збирає від 30 до 50 українських (в т.ч. гуцульських), румунських, молдавських, польських та російських (старообрядницьких) колективів із різних куточків області.

В Чернівцях менш чисельними, але традиційними стали і румунські фестивалі «Флоріле Дабле», який присвячений різдвяно-новорічним традиціям, «Мерцішор», що продиться 1 березня і присвячений зустрічі весни. Досить чисельними є традиційні фестивалі «Петрівський ярмарок», який щорічно відбувається в неділю перед святом Петра і Павла (12 липня), та «Різдвяний ярмарок» який триває з 19 грудня по 20 січня.

У Мамаївській ОТГ протягом року проходить п'ять різноманітних фестивалів: фестиваль тюльпанів, коні мої коні, заспівай родину, гарбузове поле та новорічна ярмарка. Найбільшої популярності набув фестиваль тюльпанів, який станом на 2022 рік проходив вже 12 раз. У програму заходу, який займає площу майже один гектар, входять виставки, презентації виробів декоративно-ужиткового мистецтва та народних промислів, а також частування та різні розваги. Подивитись більш як на 15 видів тюльпанів з'їхаються відвідувачі з декількох областей нашої держави. Також великої популярності набуває уніка-

льний фестиваль «Коні мої коні», на якому приїжджають з різних куточків західної України позмагатися на своїх улюбленцях у швидкості, силі та витривалості.

Нікого не залишить байдужим традиційне Буковинське свято «Вихід на полонину», яке проходить на Путильщині. З давніх часів вівчарі наприкінці весни збирають худобу та виходять на літування, і живуть в горах чотири місяці, де готують традиційні гуцульські сири – будз, бринза та бурда. Тому щоб літування відбулося вдало, гуцули влаштовують фестиваль. Традиційно фестиваль починається з ходи. Троїсті музики в традиційному вбранні на підводах їздять вулицями за запрошують всіх до свята. Формується міні-полонина на якій відбувається дійство, там можна скуштувати різні смаколики та придбати різноманітні цікаві товари місцевих майстрів. Також проводиться майстер клас з приготування традиційних гуцульських страв. Головною «ізіюмінкою» дійства являється обрання ватага (головного вівчаря), який запалює ватру. Згодом полум'я з цієї ватри «роздається» всім жителям, воно оберігає від звіра та злого духа. Після цього вівчарі збираються та вирушають у гори, а сам фестиваль триває до пізнього вечора.

Рис. 5. «Вихід на полонину» – традиційний гуцульський етнографічний фестиваль
Fig. 5. "Exit to Polonin" is a traditional Hutsul ethnographic festival

Цікаве дійство відбувається у місті Вижниця наприкінці літа – «Міжнародний гуцульський фестиваль», який проходить три дні та насичений різними подіями – наукові конференції, представлення нових проєктів, а також дегустація гуцульської кухні, Божественна літургія за участі всіх гуцульських священників, екскурсії, відвідування музеїв, конкурси за різними жанрами (театральний, музичний, художній, хореографічний та інші), вечора біля ватри та гала-концерт, на якому виступають різні колективи Гуцульщини.

У місті Сторожинець на центральному Майдані Незалежності проводиться регіональний фестиваль національних культур «Барви Сторожинеччини». Особливістю регіону являється поліетнічність. Окрім

корінного населення – українців та румунів, тут проживає багато поляків, німців, євреїв, ромів білорусів та представники інших етнічних груп. Гості з різних районів Чернівецької області можуть оцінити багатонаціональний колорит, відвідати виставку предметів побуду та різноманітних виробів декоративно-прикладного мистецтва, які характерні різним етнічним групам, а також виставка літератури, концерт та звичайно ж – дегустування національних страв та напоїв.

У серці герцаївського району м. Герца проходить короткочасний (до трьох годин), проте насичений та святковий Фестиваль зимових традицій. На ньому виступають усі гуртки герцаївського району, а

вулиці міста наповнюються святковими барвами та піднесеною атмосферою.

Місцевий Фестиваль народної культури у с. Рокитному Новоселицької громади не являється широко-поширеним, проте саме дійство вражає самобутністю костюмів, танців та традицій кожного народного колективу. А сам фестиваль проходить за підтримки місцевої влади та за кошти ініціативних жителів села.

У міста Заставна проходить міжрегіональний фестиваль «Дністровські Зорі», в якому беруть участь колективи з різних областей західної України. Розпочинається захід з урочистої ходи та покладання квітів до пам'ятника видатного Тараса Григоровича Шевченка. Далі урочисте відкриття, виступити творчих колективів та традиційні масові гуляння.

Фестиваль який захоплює дух та вражає – «Середньовічний Хотин», який відбувається біля однієї з семи чудес України – Хотинської фортеці. Міжнародний фестиваль на травневі свята збирає професійних реконструкторів з різних країн, а також тисячі відвідувачів які поринають у світ середньовіччя. Велика локація переносить всіх у чудову атмосферу минулих сторіч та дає змогу побачити на власні очі історичні лицарські бої (змагання), послухати музикантів, ознайомитись з ремеслами тих часів, постріляти з лука та навіть побачити змагання з джостінгу (вид змагань, коли два вершники завдають ударів мечами та списами по щитам один одного). Окрім цього всього проходить великий ярмарок, на якому можна придбати різні цікаві речі. Нажаль після початку Українсько-російської війни у 2014 році фестиваль перестали проводити.

Дводенний фестиваль «Дністер-фест» проходить на березі річки Дністер у м. Новодністровську збирає відвідувачів з усієї нашої держави. Під час проведення фестивалю можна взяти участь у різних спортивних змаганнях, зокрема на ньому вперше було проведено чемпіонат України по сапбордингу – веслування на човнах стоячи. Окрім цього на водах відбуваються видовищні змагання з веслування на байдарках, на пляжі – змагання з пляжної боротьби. Також фестиваль насичений різноманітними майстер-класами, пляжним волейболом та вечірнім концертом.

Час диктує свої умови, і з розвитком подій в нашій державі з'являються і відповідні фести. За 2022 рік було проведено два «Бавовна інста-фест». Це фактично пізнавальний майстер-клас від відомих блогерів, метою якого було зібрати кошти на дрон для Збройних Сил України. Окрім корисних порад щодо соціальних мереж та розвитку власної справи, на фесті виконували свої композиції місцеві артисти.

Етнокультурний фестиваль «Захарецький гарчик» проходить у селі Підзахаричі Усть-Путильської територіальної громади Вижицького району. Мета даного фестивалю це пропагування та сприяння розвитку сільського (зеленого) туризму, знаходження шляхів ефективного використання потенціалу сільської місцевості – унікальних об'єктів історико-

культурної спадщини та природних ресурсів, збереження, розвиток то поширення національної культури, етнічних ремесел та традицій. На цьому фестивалі усі учасники можуть відвідувати майстер-класи відомих майстрів бондарства, писанкарства, гаптування, а також насолодитися прекрасними народними танцями та співом. Відчайдушним учасникам пропонують скупатись і гірській воді, а справжні професіонали дадуть поласувати традиційними стравами, які готуються у гарчику – це дерев'яна посудина з рукою.

У селищі Лужани Чернівецького району, вже традицією стало проведення регіонального міжнародного музичного етнофестивалю «Заспівай родину». Участь у цьому фестивалі прийняли сімейні та творчі колективи із різних громад області, а також із Румунії та Польщі. Фестиваль приваблює фольк-музикою, народними піснями різних етнічних та етнографічних груп населення. Фестиваль проводиться в неділю перед Днем незалежності України.

У Чернівецькій області проводиться ще багато й інших фестивалів різного спрямування, які мають регіональний рівень та є малочисельними. Проте в них є чимало перспектив для їх популяризації та виведення на всеукраїнський та міжнародний рівень.

Однією із пріоритетних галузей розвитку області, яка прописана у Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року є «Стратегічна ціль 1. SMART Підвищення конкурентоспроможності регіону шляхом сталого розвитку сільського господарства, переробної промисловості та туризму», в якій прописаний параграф 1.3 – Розвиток туризму та рекреації [1]. Саме для завдання 1.3.3 Популяризація туристичного потенціалу Чернівецької області, підтримка проведення фестивалів в регіоні є одним важливих шляхів вирішення даного завдання. Тому всі територіальні громади повинні при розробці своїх Стратегій розвитку проаналізувати наявний туристично-рекреаційний потенціал, а також розглянути можливість фінансування та всебічної підтримки його популяризації та використання через призму проведення фестивалів та інших заходів. Вважаємо, що більшість громад Чернівецької області мають високі показники туристичної конкурентоспроможності і зможуть їх зреалізувати в цей період.

4. Висновки. За кількістю фестивалів та їх етнічною різнобарвністю можна стверджувати, що місто Чернівці та Чернівецька область в достатній мірі забезпечено їх кількістю, як складових етнокультурного потенціалу, а також вирізняється своєю поліетнічністю населення, своєрідними особливостями його матеріальної та духовної культури. Етнофестивалі класифікують за різними ознаками та критеріями. Їх проведення є не тільки популяризацією автентичності населення певного регіону, але і його промощію. Особливо це актуально зараз для промоції новостворених територіальних громад, які в Чернівецькій області мають потужний етнокультурний потенціал для розвитку етнофестивального туризму.

Список використаної літератури:

1. Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/uploaded-files/strategia-chernivetska-2027.pdf>
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 304 с.
3. Білоцерківська Т.М. Значення народних звичаїв та традицій для розвитку фестивального туризму в Україні // Сфера розваг – важлива складова у підвищенні ефективності туристичного бізнесу: Зб. наук. праць. Донецьк, 2006. С. 224-228.
4. Бучко Ж. Музейна культурна спадщина Чернівецької області в маршрутах етнотуризму // Історія української географії та картографії. Ч.1: Збірник мат. конф. Тернопіль, 2010. С.194-197
5. Бучко Ж. Народні звичаї та традиції населення Українських Карпат у контексті фестивального туризму // Вісник наукових досліджень. Серія: Туризм. 2006. Вип.2. С.183-185.
6. Грицьку-Андрієш Ю.П., Бучко Ж.І. Фестивальний туризм у системі рекреаційно-туристської діяльності // Науковий вісник Чернівецького університету. Географія. 2010. Вип. 519-520. С. 56-60.
7. Джаман В.О., Косташук І.І. Національна структура населення етноконтактних зон: монографія. Чернівці: ЧНУ, 2009. 288 с.
8. Зубенко Д.В. Розвиток фестивального руху в сучасній Україні // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. 2011. № 4 (12). С. 110-114.
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посібник. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
10. Кібіч А.Д., Кібіч І.В. Збереження етнокультурних традицій Гуцульщини як запорука сталого розвитку краю // Наук. записки Тернопільського нац. пед. ун-ту. Серія: географія. Спец. Випуск: Стале природокористування: підходи, проблеми, перспективи. – Тернопіль: СМП «Тайп». №1 (випуск 27). 2010. С. 430-436.
11. Король, О. (2021). Концепція туристичних потоків і географія туризму // Часопис соціально-економічної географії: зб. наук. праць. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. Вип. 31. С. 19-36. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2021-31-02>
12. Косташук І., Гуцуляк А. Сакральні-туристичний потенціал Чернівецької області: особливості формування та використання // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. Географія. Випуск 696. Чернівці: Рута. 2014. С. 108-110.
13. Косташук І.І. Методика оцінки сакральні-туристичних ресурсів регіону (на прикладі Чернівецької області) // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. Географія. Випуск 519-520. Чернівці: Рута. 2010. С. 81-86.
14. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2003. 104 с.
15. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії: навч. посіб. Чернівці: Книги-XXI, 2005. 596 с.
16. Efros V., Purici S., Iavkin V., Baisanu S., Dorneanu A., Buchko Zh. Oameni si locuri in Bucovina. Suchava, 2009. 248 p.

Roman Kisil

*PhD (Geography), Department of Geography of Ukraine and Regional Studies,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
Kotsiubynskoho St., 2, Chernivtsi, 58012, Ukraine
e-mail: kisil.roman@chnu.edu.ua, <https://orcid.org/0009-0006-0194-3184>*

ETHNOFESTIVALS IN CHERNIVTSI REGION AS INDICATORS OF POLYETHNIC IDENTITY AND COMPONENTS OF COMMUNITY DEVELOPMENT POTENTIAL

This article examines the spatio-temporal (historical-geographical) features of holding ethnofestivals in the Chernivtsi region, which are important indicators of its features such as polyethnicity and ethno-contact. Such events not only celebrate the cultural heritage of various ethnic communities living in the region but also serve as significant indicators of the ethno-cultural potential for the development of individual settlements, territorial communities, territories, and the region as a whole. It is also worth emphasizing the importance of holding ethnofestivals in the cross-border region, as it expands the inflow of investments into the region, as well as the possibility of jointly organizing such events between Ukraine, Romania, and Moldova.

Many ethnocultural festivals of poetic, ethnographic, artistic, spiritual, gastronomic, and other directions are held in the Chernivtsi region. The largest number of ethnofestivals is held in the regional center – the city of Chernivtsi. However, due to the COVID-19 pandemic, which has been ongoing since March 2020, and immediately after the start of a full-scale war with the Russian Federation, the number of held ethnofestivals has decreased significantly. Festivals such as "Bukovynska Malanka" ("Malanka Fest"), the ethno-spiritual festival "Onova-fest", "International Hutsul Festival", "Colors of Storozhinechchyna", and others were practically not held in those years. However, despite the difficulties, ethnofestivals like the ethno-festival of theatrical art "Golden Applause of Bukovyna", the poetry festival "Meridian Czernowitz", "Tulip Field", "Pumpkin Field", and others are still being held.

Each ethnocultural festival has its own characteristics of being held both in Ukraine in general and in the region in general, which relate not only to the venue, meaningful content, but also to the peculiarities of the terrain and weather conditions, seasonality of the climate. Another important factor is the number of festivals and the ability of the infrastructure to meet the needs of tourists.

It should be noted that each ethnofestival held in the Chernivtsi region is primarily aimed at uniting different ethnic groups of the population of the multi-ethnic region, as well as popularizing the material and spiritual culture, ethno-landscapes of Northern Bukovina, and Northern Bessarabia. Ukrainians, Romanians, and Moldovans, who have compact settlements in the region, are the most active in holding ethnofestivals, which gives reason to call the region an ethno-contact area.

Keywords: *ethno-festivals, ethno-cultural potential, ethno-cultural development, poly-ethnic region, ethno-contact area, cultural heritage of the people, ethnic structure of the population.*

References:

1. Stratehiia rozvytku Chernivetskoï oblasti na period do 2027 roku. [Development strategy of the Chernivtsi region for the period until 2027]. Retrieved from: <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/uploaded-files/strategia-chernivetska-2027.pdf>
2. Beidyk, O.O. (2001). Rekreatsiino-turystycki resursy Ukrainy: metodolohiia ta metodyka analizu, terminolohiia, raionuvannia: monohrafiia [Recreational and tourist resources of Ukraine: methodology and methods of analysis, terminology, zoning]. K.: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskiy universytet», 304 p.
3. Bilotserkivska, T.M. (2006). Znachennia narodnykh zvychaiv ta tradytsii dlia rozvytku festyvalnoho turyzmu v Ukraini. [The importance of folk customs and traditions for the development of festival tourism in Ukraine]. *Sfera rozvah – vazhlyva skladova u pidvyshchenni efektyvnosti turystychnoho biznesu: Zb. nauk. prats.* Donetsk, 224-228.
4. Buchko, Zh. (2010). Muzeina kulturna spadshchyna Chernivetskoï oblasti v marshrutakh etnoturyzmu. [Museum cultural heritage of Chernivtsi region in ethnotourism routes]. *Istoriia ukrainskoï heohrafiï ta kartohrafiï. Ch.1: Zbirnyk mat. konf.* Ternopil. 194-197.
5. Buchko, Zh. (2006). Narodni zvychai ta tradytsii naselennia Ukrainy Karpat u konteksti festyvalnoho turyzmu [Folk customs and traditions of the population of the Ukrainian Carpathians in the context of festival tourism]. *Visnyk naukovykh doslidzhen. Seriia: Turyzm.*, 2, 183-185.
6. Hrytsku-Andriiesh, Yu.P., & Buchko Zh.I. (2010). Festyvalnyi turizm u systemi rekreatsiino-turystyckoi diialnosti [Festival tourism in the system of recreational and tourist activities]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Heohrafiia*, 519-520, 56-60.
7. Dzhaman, V.O., & Kostashchuk, I.I. (2009). Natsionalna struktura naselennia etnokontaktnykh zon: monohrafiia [The national structure of the population of ethno-contact zones]. Chernivtsi: ChNU, 288.
8. Zubenko, D.V. (2011). Rozvytok festyvalnoho rukhu v suchasniï Ukraini [Development of the festival movement in modern Ukraine]. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo : zb. nauk. Prats*, 4 (12), 110-114.
9. Kyfiak, V.F. (2003). Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini: navch.posibnyk [Organization of tourist activities in Ukraine]. Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 312.
10. Kibych, A.D., & Kibych, I.V. (2010). Zberezhennia etnokulturnykh tradytsii Hutsulshchyny yak zaporuka staloho rozvytku kraiu. [Preservation of ethno-cultural traditions of the Hutsul region as a guarantee of sustainable development of the region]. *Nauk. zapysky Ternopilskoho nats. ped. un-tu. Seriia: heohrafiia. Spets. Vypusk: Stale pryrodokorystuvannia: pidkhody, problemy, perspektyvy.* Ternopil: SMP «Taip», 1 (27), 430-436.
11. Korol, O. (2021). Kontseptsiiia turystychnykh potokiv i heohrafiia turyzmu [The concept of tourist flows and the geography of tourism]. *Chasopys sotsialnoi ta ekonomichnoi heohrafiï: zb. nauk. prats. Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina*, 31, 19-36. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2021-31-02>
12. Kostashchuk, I., & Hutsuliak, A. (2014). Sakralno-turystychnyi potentsial Chernivetskoï oblasti: osoblyvosti formuvannia ta vykorystannia [Sacred and touristic potential of Chernivtsi region: peculiarities of formation and use]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu: zb. nauk. prats. Heohrafiia*, 696, 108-110.
13. Kostashchuk, I.I. (2010). Metodyka otsinky sakralno-turystychnykh resursiv rehionu (na prykladi Chernivetskoï oblasti). [Methodology for evaluating sacred and touristic resources of the region (on the example of Chernivtsi region)]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu: zb. nauk. prats. Heohrafiia*, 519-520, 81-86.
14. Liubitseva, O.O. (2003). Metodyka rozrobky turiv: navch. posib. [Methodology of development of tours]. K.: Alterpres, 104.
15. Shkola, I.M. (2005). Menedzhment turystychnoi industriï: navch. posib. [Management of the tourism industry]. Chernivtsi: Knyhy-KhKhI, 596.
16. Efros, V., Purici, S., Iavkin, V., Baisanu, S., Dorneanu, A., & Buchko, Zh. (2009). Oameni si locuri in Bucovina. Suchava. 248 p.

Received 27 September 2023

Accepted 29 November 2023